

บทวิจารณ์หนังสือ BOOK REVIEW

“รู้จักพระไตรปิฎกให้ชัด ให้ตรง”

พระครูประโชติพัชรพงษ์ (นัฐพงษ์ วิสุทฺโธ)

Phrakhruprachotphatcharaphong

วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Nakhon Sawan Campus Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: Nattaphong19752518@gmail.com

Received March 22, 2020; Revised March 26, 2020; Accepted April 30, 2020

ผู้เขียน : พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

ปีที่พิมพ์ : 2559

สำนักพิมพ์ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์

ความนำ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) เป็นนักวิชาการผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านพระพุทธศาสนาที่ได้รับการยอมรับผลงานทางวิชาการ เป็นผู้มีความคิดและความจำเป็นเลิศ มีผลงานวิชาการทางพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก หนังสือเรื่อง “รู้จักพระไตรปิฎกให้ชัด ให้ตรง” เป็นผลงานที่

เกี่ยวกับการรู้จักพระไตรปิฎกให้ชัดให้ตรงโดยมุ่งรักษาพุทธพจน์ที่ถูกจารึกไว้ในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคำประกาศนของพระพุทธองค์ ที่ได้รับการร้อยกรองไว้อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ พระไตรปิฎก, ให้ชัดให้ตรง

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวม เรื่องราวปัญหาที่เกิดทยอยมาระยะนี้ แสดงชัดถึงสภาพของพุทธบริษัท ที่คนไทยเห็นห่างจากพระพุทธศาสนา ขาดความรู้หลักธรรมวินัย ไม่รู้จักคำพระคำวัดที่พูดจาคุ้นกัน จนกลายเป็นคำพูดสามัญในสังคมไทย มีแต่ความเข้าใจผิดพลาดเพี้ยนกันไป เมื่อมีเรื่องจำพวกปัญหาเกิดขึ้น ถ้าไม่ถึงกับหลงไปตามเขา ก็มองไม่ออก ตัดสินไม่ได้ จำเป็นต้องตื่นกันขึ้นมา ขอสำคัญที่สุดอยู่ที่ต้องหาต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง คือต้องศึกษา เมื่อพูดเข้าใจเพียงพอแล้ว มีอะไรเกิดขึ้น ก็สามารถพิจารณา มองออกและบอกได้ทันที

หนังสือ รู้จักพระไตรปิฎก ให้ชัด ให้ตรง นี้ มิใช่จะตอบโต้ใครแต่มุ่งรักษาประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ อย่างน้อยให้ปลอดภัยจากความผิดพลาดที่เป็นภัยสำคัญ หลายอย่างคงจะยากสักหน่อย แต่ด้วยเรื่องที่ต้องจำใจ เพื่อมีคุณสมบัติสมกับที่ได้นับถือพระพุทธศาสนา จึงพึงอดทนศึกษา เหมือนเครื่องพิสูจน์ความเป็นพุทธศาสนิกชน

ผู้เขียนชื่อ พระพรหมคุณาภรณ์ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ประยูรค์ ปยุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดญาณเวศกวัน จังหวัดนครปฐม

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกได้เป็น หนังสือ เรื่อง “รู้จักพระไตรปิฎกให้ชัด ให้ตรง” เริ่มต้นด้วยคำอนุโมทนา คำปรารภ ต่อไปเป็นเนื้อหาซึ่งแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ได้ 2 หัวข้อ ได้แก่ 1) เท้าเรื่อง เท้าความ 2) ท้ายเรื่อง ทวนความ เมื่อเรื่องมีขึ้น ควรเข้าใจให้ ช่วยให้ได้ซึ่งครบทุกข้อที่จะพึงชัด

ส่วนรายละเอียด

1. เท้าเรื่อง เท้าความต้องชัดแก่ตน ตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นว่า
  - 1.1 จะถือเป็นมาตรฐานตัดสินได้จริง ต้องใช้พระไตรปิฎกบาลี
  - 1.2 พระไตรปิฎกภาษาไทย ไม่มีที่ไหนเป็นฉบับสยามรัฐ
  - 1.3 จะอ้างจะเอามาใช้ฉบับไหนไม่ว่า ขอให้ถึงพระไตรปิฎกบาลี
  - 1.4 เรานับถือพระไตรปิฎกภาษาไทยในฐานะที่ช่วยการศึกษา
  - 1.5 อรรถกถาคืออะไร? รู้แล้วจึงบอกได้ว่าจะเอาหรือไม่
  - 1.6 ไม่เอาอรรถกถา พระไตรปิฎกภาษาไทยชุดไหน ก็ต้องไม่เอา
  - 1.7 พระไตรปิฎกภาษาไทย ตามหลังอรรถกถา...
2. ท้ายเรื่อง ทวนความ รู้จริงแล้ว จัดให้ตรงเริ่มต้นว่า
  - 2.1 พุทธวจนะถ้าเอามาผิดที่ก็คืนไป แล้วกลับเข้าอยู่ในที่
  - 2.2 ข้างวินัยพระอรหันต์เชื่อฟังพระพุทธเจ้า ข้างรัฐธรรมนูญเชื่อใคร
  - 2.3 ได้พระสาวกจึงไปถึงพระพุทธเจ้า
  - 2.4 จะก้าวไปในการศึกษาธรรม จับทิศทางให้ชัด
  - 2.5 รักษาพระไตรปิฎกเดิมไว้ได้เต็มดีจะค้นเอามาศึกษาได้เต็มที
  - 2.6 การรักษาพุทธวจนะสำคัญที่ภาษาบาลี ไม่อยู่ที่ตัวอักษร
  - 2.7 เส้นทางอโศก ผ่านศรีลังกาและอินเดียใต้ สู่มอญ สู่ไทย
  - 2.8 อันใดทำ ความชั่วลดหาย ความดีออกงามได้ อันนั้นทำแหละดี

2.9 ให้ทุกท่านสบายใจ พร้อมกับประโยชน์ส่วนรวมก็รักษา

สิ่งที่โดดเด่นในหนังสือเล่มนี้ หนังสือ“รู้จักพระไตรปิฎกให้ชัด ให้ตรง” เป็นการเขียนขึ้นจากพระมหาเถระที่ทรงความรู้ด้านพระไตรปิฎก และค้นคว้าอยู่กับพระไตรปิฎกมาเป็นเวลาช้านาน โดยท่านมีความรู้ด้านภาษาบาลีเป็นอย่างดี จึงสามารถเข้าใจรากศัพท์ของภาษาแบบดั้งเดิมว่า ศัพท์แต่ละศัพท์ คำแต่ละคำมีความเป็นมาอย่างไร พร้อมกันนี้ท่านได้เทียบกับพระไตรปิฎกฉบับอื่นอีกด้วย ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. บ่งบอกถึงองค์ความรู้และพฤติกรรมส่วนบุคคล ท่านยังชี้ให้เห็นถึงความด้อยทางด้านภาษาของพระคฤหัสถ์ โสถถิมโล วัดหนองป่าพง ที่ยังขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ทางด้านคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา แต่เพียงอาศัยความเข้าใจของตนว่า ถูกตามความเข้าใจของตน ถูกใจตนแต่ผิดหลักพุทธองค์
2. หนังสือเล่มนี้ยังส่งถึงความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในอนาคต เพราะหากมีความคลาดเคลื่อนความแม่นยำของพระไตรปิฎกผิดๆ ไปจากความเป็นจริงแล้ว ในอนาคตข้างหน้าความผิดก็จะกลายเป็นความถูกไป ทำให้ผู้ที่เข้าใจหลักคำสอนก็จะผิดพลาดไปด้วย ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
3. ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ ตั้งประเด็นการตั้งคำถามและคำตอบของปัญหาได้อย่างชัดเจนและเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่าง ในการมองปัญหาและทางออกได้อย่างดี สามารถมองเห็นข้อบกพร่องทางความคิดของพระคฤหัสถ์ได้ โดยปราศจากอคติ ด้วยการยึดเอาพระไตรปิฎกเป็นหลัก
4. พระพรหมคุณาภรณ์ ท่านชี้ให้เห็นความจริงว่าพระไตรปิฎกว่าอย่างไร ความเห็นส่วนตัวเห็นอย่างไร

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่มุ่งเน้น มีวัตถุประสงค์ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้องตามคัมภีร์ ไม่ใช่เป็นไปตามความถูกต้องที่แอบแฝงด้วยผลประโยชน์ พระไตรปิฎกที่แท้จริงคืออันใดอันหนึ่ง อย่างเดียว แรกสุด ก่อนจะเดินหน้าไปไหน จึงตอบคำถามนี้ก่อนว่า พระไตรปิฎกภาษาบาลีแปลจากพระไตรปิฎกภาษาไทย หรือว่าพระไตรปิฎกภาษาไทยแปลจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี แทบทุกคนตอบได้ทันทีว่า พระไตรปิฎกภาษาไทยแปลจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี เพราะฉะนั้น พระไตรปิฎกภาษาบาลีจึงเป็นของเดิมเป็นตัวแท้ เป็นพระไตรปิฎกตัวจริง แต่คนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้ภาษาบาลีพอที่จะอ่านจะใช้ประโยชน์ได้ จึงมีการพยายามทำให้มีคำแปลพระไตรปิฎกในภาษาไทย

ภาพรวมของหนังสือเล่มนี้ หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้พุทธบริษัทได้รู้จักหลักธรรมคำสอนที่เป็นหลักของพระพุทธศาสนา คือพระไตรปิฎก มีคำปรารภตอนหนึ่งว่า “ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะนี้ แสดงชัดถึงสภาพของพุทธบริษัท ที่คนไทยเห็นห่างจากเนื้อตัวของพระพุทธศาสนา ขาดความรู้หลักธรรมวินัย ไม่รู้จักคำพระคำวาทที่พูดจาคุ้นกันมาหลายเป็นคำพูดสามัญในสังคมไทย มีแต่ความเข้าใจผิดพลาดเพี้ยนกันไป เมื่อมีเรื่องจำพวกปัญหาเกิดขึ้น ถ้าไม่ถึงกับกลงไปตามเขา ก็มองไม่ออก ตัดสินไม่ได้” ผู้เขียนมิได้ประสงค์จะตอบโต้ใคร แต่เพื่อให้พ้นจากความเข้าใจผิดที่เป็นภัยสำคัญ

หนังสือเล่มนี้เป็นการอธิบายประเด็นปัญหา ความสงสัย วินิจฉัย ที่เกิดความสับสนต่อพระไตรปิฎก ในกรณีการแปลและตีความพระธรรมวินัยของพระคฤหัสถ์ โสถถิมโล วัดนาป่าพง เจ้าของวลีดังคือ “พุทธจน” เริ่มด้วยการทำความเข้าใจถึงเมื่อ พ.ศ. 2552 พระคฤหัสถ์ ได้นำพระในวัดสวดปาติโมกข์ลดจาก 227 ข้อ เหลือ 150 ข้อ นานถึง 10 ปี พระสงฆ์สายวัดหนองป่าพง ประชุมประจำปีมีมติให้พระคฤหัสถ์ละเลิกปฏิบัติตน แต่ทำไม่ยอมแม้จะใช้เวลา 1 ปี จึงถูกตัดออกไปจากสายวัดหนองป่าพง

พระคฤหัสถ์ สวดปาติโมกข์ จาก 227 ข้อ เหลือ 150 ข้อ นั้นว่าเป็นพุทธจน อ้างว่า พระพุทธเจ้าตรัสไว้มาในพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ ผู้เขียนได้วินิจฉัยเรื่องนี้ว่า “ตามที่พระคฤหัสถ์อ้างนั้นที่

จริงไม่ใช่พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐแต่เป็นคำแปลภาษาไทย ในพระไตรปิฎกภาษาไทย ที่แปลออกมาจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับสยามรัฐ อีกทอดหนึ่ง ไม่ใช่ตัวจริงของเดิมในพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ”

ปี 2557 ผู้เขียนได้ถูกถามถึงมีผู้ทำหน้าที่สอนนำเฉพาะวจนะ คำสอนของพระสาวกในพระไตรปิฎก ก็ไม่รับเรื่องนี้ว่าจะเป็นอย่างไร ปี 2558 พระคึกฤทธิ์ได้กล่าวพาดพิงถึงผู้เขียนว่า “ถ้าวัดหนองป่าพงเชื่อท่านประยุทธิ์หนองป่าพงก็เปลี่ยนความเชื่อด้วย” ซึ่งผู้เขียนได้ตอบประเด็นนี้ว่า “พระคึกฤทธิ์ยังคงไม่ชัดเจนยังคงเข้าใจเรื่องคลุมเครือไขว้เขวอยู่ เป็นโอกาสที่จะได้ทบทวนความเข้าใจ บอกเล่าให้รู้เข้าใจเรื่องราวชัดเจนจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน”

ผู้เขียนชี้แจงว่า จะถือเป็นมาตรฐานได้จริงต้องใช้พระไตรปิฎกบาลี ผู้ที่ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา สั่งสอน พระธรรมวินัยควรรู้จักแหล่งอันเป็นที่มาของพระธรรมวินัย ตลอดจนของพระพุทธศาสนาทั้งหมดคือ พระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย เนื่องจากพระไตรปิฎกบาลีเป็นมาตรฐานตัดสิน ในการแสดงหลักฐาน ถึงแม้จะนำความเป็นคำแปลจากพระไตรปิฎกภาษาไทยมาแสดง แต่เมื่อจะอ้างอิงที่มา ถ้าจะให้ตรงแท้ควรอ้างพระไตรปิฎกบาลีอย่างน้อย เพื่อ 1) ผู้ศึกษาจะได้สามารถย้อนไปถึงแหล่งข้อมูลแท้ ทั้งเป็นที่สอบเทียบ และเป็นจุดโยงที่จะหาข้อมูลความรู้ต่อขยายออกไป 2) ผู้ศึกษาค้นคว้าเอาจริงเอาจังเมื่อต้องการความชัดเจนมากกว่าคำแปลที่ยังไม่เป็นที่พอใจ ตรวจสอบคำ แปลนั้นว่าอาจผิดพลาด จะได้แก้ไขปรับปรุงฉบับภาษาไทยนั้นในระยะยาวต่อไป

อีกทั้งเป็นหนังสือเน้นไปที่คำสอน ความถูกต้องตามหลักคำสอนที่อยู่ในพระไตรปิฎก มองเห็นชัดเจนอย่างน้อยว่า 1) พระไตรปิฎกบาลีเป็นเนื้อตัวจริงฉบับต้นเดิมนั้น จำเป็นต้องเข้าถึง และต้องรักษาไว้ให้คงมั่นเป็นหลักตลอดไป 2) อรรถกถาอันเหมือนสะพานเหมือนบันไดที่ช่วยให้ก้าวเข้าไปถึงพระไตรปิฎกบาลี เป็นอุปกรณ์ที่ไม่อาจขาดได้ 3) พระไตรปิฎกภาษาไทยช่วยทอดสะพานไว้ตั้งบันไดของ อรรถกถาให้เราก้าวได้ไปให้ถึงพระไตรปิฎกตัวจริงที่เป็นบาลี

เสน่ห์ของหนังสือเล่มนี้คือ “รู้จักพระไตรปิฎกให้ชัด ให้ตรง” ในประเด็นที่เห็นด้วยคือ ในสถานการณ์ที่ส่งคลอนทางความคิดจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นใครสักคนที่จะสามารถชี้ทางสว่างทางความคิดให้แก่สังคม ที่กำลังแตก แยกทางความเห็น เพื่อความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพุทธองค์ได้อย่างถูกต้อง พระพรหมคุณาภรณ์ ไม่เคยบอกว่าความถูกต้องอยู่ที่ความคิดของท่าน หากแต่บอกว่า คัมภีร์พระไตรปิฎกพูดไว้อย่างไร ความถูกต้องและความถูกต้องใจเป็นอย่างไร ดังพุทธองค์ตรัสว่า โย โว อานนท มยา ธมโม จ วินโย จ เทสิโต ปญญุตโต โส โว มมจเจยน สตถา. (ที.ม.10/141/178) ดูกรอานนท์ ธรรมแลวินัยใด ที่เราได้แสดงแล้ว และบัญญัติแล้ว แก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้น จักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย ในเมื่อเราล่วงลับไป

หมายความว่าพระพุทธเจ้าตรัสให้พระธรรมวินัย คือคำสั่งสอนของพระองค์นี้ เป็นศาสดาแทนพระองค์ เพราะฉะนั้น การสังคายนาจึงถือว่าเป็นการปฏิบัติตามพุทธพจน์ ที่เหมือนกับได้ทรงฝากฝังสั่งเสียไว้ว่า ให้พระธรรมวินัย คือคำสั่งสอนของพระองค์เป็นศาสดาแทนพระองค์ด้วย

แนวคิดที่ไม่เห็นด้วย

หนังสือนี้ “รู้จักพระไตรปิฎกให้ชัด ให้ตรง” ยังขาดการเผยแผ่ให้ประชาชนได้รับรู้สั้นเกินไป โดยเฉพาะศาสนิกที่ยังยึดติดในอาจารย์ แทนที่จะติดในพุทธองค์ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากท่านผู้รู้ท่านอื่น จนกลายเป็นคนมีตบอดด้วยอคติ

นอกจากนี้แล้วผู้อ่านเองต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ว่า ส่วนไหนเป็นเนื้อหาของพระไตรปิฎก ส่วนไหนเป็นอรรถกถา ส่วนไหนเป็นความคิดของตน

ท่านควรที่จะชี้ให้เห็นความผิดอย่างเด่นชัดว่า ปัญหาของพระคิกฤทธิ โสตถิโณ อยู่ตรงไหนและควรจะชี้ทางออกให้แก่ท่านด้วยว่าควรทำอย่างไร ความผิดพลาดที่ทำการเผยแพร่แล้วนั้นจะให้ทำอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อความถูกต้องและแม่นยำของพระไตรปิฎก

หนังสือเล่มนี้ถือได้ว่า แม้จะมีเนื้อหาไม่มาก แต่มีความเข้มข้นด้วยคำตอบประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ ของชาวพุทธ ที่พระคิกฤทธิ โสตถิโณ แห่งวัดนาป่าพง ได้ตัดแต่งพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้า และเหล่าพระอริยสาวก ได้ทรงบัญญัติและ แสดงไว้ดีแล้วด้วยปัญญาญาณ ข้อวินิจฉัยกรณีพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ ที่พระคิกฤทธิ ได้กล่าวอ้างได้อย่างหมดจด แสดงความสำคัญแห่งอรรถกถาที่มีต่อพระไตรปิฎก คำสอนของพระอัครสาวกที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก และพุทธวจนะ ที่พระคิกฤทธิได้กล่าวอ้างว่ามาจากพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ ซึ่งพระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์ ได้วินิจฉัย ชัดเจนว่าเป็นหนังสือที่ไม่ได้มาจากพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ ของแท้ต้องเป็นภาษาบาลีเท่านั้น หากพระคิกฤทธิ ต้องการพุทธวจนะที่แท้ต้องมีความรู้ทางภาษาบาลี แปลเองเท่านั้น

หนังสือเล่มนี้ นำที่จะได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางมากกว่าในหมู่พุทธบริษัท 4 นักวิชาการ นักการ ศาสนา ครู อาจารย์ที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ศาสนาเปรียบเทียบ หรือ ผู้ที่สนใจทั่วไป เพื่อที่จะศึกษาเป็นคู่มือในการ เรียนการสอน การตอบข้อสงสัยแก่สังคม และอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อมหาชน ซึ่งปัจจุบันพุทธวจนะของพระคิกฤทธิ ก็กลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมสงฆ์ และสังคมไทยอันยากที่มีใครกล้าหาญแก้ไข ยังมีมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 17/2557 มติที่ 386/2557 เรื่อง กรณีพระอธิการคิกฤทธิ โสตถิโณ วัดนาป่าพง จังหวัดปทุมธานี ลงนามโดยนาย นพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ได้กล่าวถึงพระอธิการคิกฤทธิยอมรับพระวินัยเพียง 150 ข้อ ประกอบด้วย ปาราชิก 4 สังฆาทิเสส 13 นิสสัคคียปาจิตตีย์ 30 ปาจิตตีย์ 92 ปาฏิเทสนียะ 4 อธิกรณสมณะ 7 และที่ไม่รับคือ อนียต 2 และเสขिय วัตร 75 โดยเห็นว่า การสวดพระปาติโมกข์เพียง 150 ข้อ อาจลุกลามเป็นการแตกแยกความสามัคคีของสงฆ์และ ก่อให้เกิดวิวาทะระหว่างพุทธศาสนิกชนในแผ่นดินไทยได้ ที่ประชุมมหาเถรสมาคมมีมติ ให้คณะสงฆ์ไทยถือปฏิบัติ ตามพระธรรมวินัยด้วยการสวดพระปาติโมกข์ 227 ลีคาบาท ให้พระสงฆ์ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แต่ไม่ได้วินิจฉัยว่า พระคิกฤทธิทำถูกหรือทำผิดต่อพระธรรมวินัยข้อใด อย่างไร จะมีโทษอย่างไร มีมาตรการอย่างไรต่อการกระทำของ พระคิกฤทธิ

